

2. Мінцберг Г. Стратегічний процес / Г. Мінцберг, Дж. Куїнн ; пер. с англ. під ред. Ю. Каптуревського. – Санкт-Петербург : П., 2001. – 688 с. – С. 530–541.
3. Пастухова В. В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність / В. В. Пастухова. – Київ : КНТЕУ, 2002. – 301 с.
4. Шуст О. А. Ринок продукції м'ясного скотарства в Україні: теоретико-прикладні аспекти розвитку та регулювання : монографія / О. А. Шуст. – Біла Церква, 2011. – 336 с.
5. Янковий В. О. М'ясопереробна промисловість, стан і перспективи розвитку / В. О. Янковий // Харчова наука і технологія. – 2010. – № 11. – С. 90–95.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ У РИНКОВИХ УМОВАХ

М. В. Коваль

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
спеціальність 073 Менеджмент, група МА-61 (М), магістр*

В. А. Власенко

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі», доцент кафедри
менеджменту, к. е. н., доцент, науковий керівник*

Протягом останніх років, зважаючи на загальні негативні зміни у структурі основних секторів національної економіки, що пов'язані із наявністю соціально-економічної та політичної кризи, спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості фінансово-неспроможних підприємств. Особливо негативним чинником є зростання частки таких підприємств практично в усіх галузях економіки України.

Саме тому розробка дієвих механізмів антикризового фінансового управління підприємством в умовах нестабільного економічного середовища є актуальним науковим завданням, що вимагає ретельного та глибокого дослідження.

Проблематика антикризового фінансового управління розробляється багатьма українськими та зарубіжними економістами,

серед яких слід відзначити Беляєва С. Г., Бланка І. О., Брюхо-вельку Н. Ю., Ван Хорна Дж. К., Василенка В. О., Градова А. П., Короткова Е. М., Мечлапа Ф., Пушкаря О. І., Ситніка Л. С., Хорварда Дж., Чернявського А. Д., Шапіро В. Д. та інших [1, 3]. Разом з тим, низка питань науково-методичного та практичного характеру залишаються недостатньо висвітленими.

Метою дослідження є обґрунтування напрямів формування ефективної системи антикризового фінансового управління на підприємстві в умовах трансформаційних змін ринкового середовища.

На думку сучасних дослідників, антикризове управління являє собою спеціальне, постійно організоване управління, націлене на найбільш оперативне виявлення ознак кризового стану та створення відповідних передумов для його своєчасного подолання з метою забезпечення відновлення життєздатності окремого підприємства, недопущення виникнення ситуації банкрутства [3, с. 36–37]. Об'єктом антикризового управління є виникнення та поглиблення кризи розвитку підприємства, її усунення та запобігання [2, с. 58].

З іншого боку, система антикризового фінансового управління підприємством являє собою підсистему загальної системи управління, що представлена відповідними суб'єктами та об'єктами управління [4, с. 46]. До складу суб'єктів антикризового фінансового управління можна віднести вище керівництво підприємства (акціонери, власники або засновники), спеціальний антикризовий менеджер (антикризовий керуючий, головний розпорядник майна, керуючий санацією) та виконавчо-розпорядчий орган (правління, генеральна дирекція, голови правління, генеральні директори та їх заступники). Основними об'єктами антикризового фінансового управління виступають кризові явища, що призвели до зародження кризової ситуації та її переростання у глибокий кризовий фінансовий стан на окремо взятому підприємстві. Ці об'єкти можна розглядати у сукупності або за окремими складовими при оцінці фінансового стану підприємства.

Основне місце у системі антикризового фінансового управління сучасним підприємством має приділятися широкому використанню внутрішніх механізмів його фінансової стабілізації. Науковець Бланк І. О. виокремлює три механізми фінансової

стабілізації відповідно до поставлених завдань локалізації кризової ситуації та недопущення її розгортання у кризове явище [1, с. 123–124]:

1. Оперативний механізм, що спрямований на подолання неплатоспроможності підприємства та відновлення його ліквідності.

2. Тактичний механізм, що зорієнтований на відновлення фінансової стійкості (рівноваги) підприємства.

3. Стратегічний механізм, що сприяє забезпеченню фінансової рівноваги підприємства у довготривалому періоді та спрямований на його економічне зростання.

Зрештою, внутрішні механізми фінансової стабілізації повинні сприяти недопущенню розбалансування економічного механізму управління підприємством та його можливого банкрутства. Саме у такому випадку, на наш погляд, система антикризового фінансового управління підприємством буде ефективною та досягне своєї мети.

Загальна система антикризового фінансового управління підприємством повинна забезпечувати достатній рівень фінансової стійкості підприємства разом із можливостями додаткового залучення позичкового капіталу, сприяти формуванню його постійної платоспроможності та ділової активності, створювати реальні можливості до економічного розвитку на довготривалу перспективу.

Ми вважаємо, що основними напрямками формування ефективної системи антикризового фінансового управління на підприємстві в умовах трансформаційних перетворень є:

– забезпечення належного рівня фінансово-аналітичної роботи, фінансової стійкості та економічної незалежності підприємства;

– забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентоспроможності технічного потенціалу підприємства;

– досягнення високої ефективності системи управління, раціональної організаційної структури управління підприємством в цілому та фінансової служби зокрема;

– досягнення високого рівня кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу з метою забезпечення належної ефективності організаційних нововведень;

- мінімізація руйнівного впливу результатів виробничо-комерційної та фінансово-господарської діяльності підприємства на стан навколишнього середовища;
- якісна правова захищеність усіх аспектів фінансово-господарської діяльності підприємства;
- забезпечення захисту інформаційних даних, комерційної таємниці та досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи усіх структурних підрозділів підприємства;
- належна організація системи безпеки персоналу, залученого капіталу та майна, а також комерційних інтересів підприємства.

Таким чином, формування ефективної системи антикризового управління на підприємстві за окремими напрямками сприятиме швидкій реалізації антикризових програм його розвитку, належному використанню ресурсного потенціалу в умовах стрімких змін зовнішнього середовища. Перспективними напрямками подальших наукових досліджень залишаються питання формування функціональних складових системи антикризового фінансового управління на підприємстві.

Список використаних інформаційних джерел

1. Бланк И. А. Управление финансовой стабилизацией предприятия [Текст] : [учеб. курс] / И. А. Бланк. – Киев : Ника-Центр, Эльга, 2003. – 496 с.
2. Височіна Л. В. Необхідність впровадження системи антикризового управління на підприємстві [Текст] / Л. В. Височіна // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Сер. «Економічні науки». – 2016. – № 2. – С. 57–65.
3. Пушкарь А. И. Антикризисное управление: модели, стратегии, механизмы [Текст] : [монография] / А. И. Пушкарь, А. Н. Тридед, А. Л. Колос. – Харьков : ООО «Модель Вселенной», 2001. – 452 с.
4. Сіліна І. В. Концептуальні основи антикризового фінансового управління підприємством [Електронний ресурс] / І. В. Сіліна // Агросвіт. – 2016. – № 22. – С. 45–49. – Режим доступу : http://www.agrosvit.info/pdf/22_2016/9.pdf. – Назва з екрана.